

มูลนิธิสานวัฒนธรรม Cross Cultural Foundation

111 ซอยสิทธิชน ถ.สุทธิสารวินิจฉัย แขวงสามเสนนอก เขตห้วยขวาง กรุงเทพมหานคร 10320

โทร: 02-6934939, 02-6934831 โทรสาร : 02-2753954

111 Soi Sithichon Suthisarnwinichai Rd. Samsennok Huaykwang Bangkok Thailand 10320

Tel:02-6934939,02-6934831 Fax:02- 2753954

(แก้ไข)

แถลงการณ์ 12 ปีทนายสมชาย

ประเทศไทยยังมีคนถูกบังคับให้สูญหายโดยไร้การสืบสวนสอบสวนอย่างเร่งด่วน

เผยแพร่วันที่ 12 มีนาคม 2559

วันนี้เป็นวันครบรอบ 12 ปีที่ทนายสมชาย นีละไพจิตร นักเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชนที่ถูกบังคับให้สูญหายเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2547 โดยมีพยานหลักฐานที่ชัดเจนแสดงให้เห็นว่ามีเจ้าหน้าที่ตำรวจมากกว่า 5 คนเกี่ยวข้องกับการหายตัวไปครั้งนั้น และครอบครัวของนายสมชาย ยังคงพยายามแสวงหาความยุติธรรมเพื่อเอาผู้กระทำผิดมาลงโทษ ต่อมาพนักงานอัยการฝ่ายคดีอาญา พิเศษ 6 ได้เป็นโจทก์ฟ้องเจ้าพนักงานตำรวจรวม 5 นายได้แก่ พ.ต.ต.เงิน ทองสุข พ.ต.ท.สินชัย นิยมบุญญากำพงษ์ จ.ส.ต.ชัยเวง พาด้วง ส.ต.อ.รันดร สิทธิเขต และ พ.ต.ท.ชัชชัย เลี่ยมสงวน ต่อศาลอาญาเป็นคดีหมายเลขดำที่ 1952/2547 ในความผิดฐานร่วมกันปล้นทรัพย์โดยใช้ยานพาหนะและร่วมกันข่มขืนใจผู้อื่นโดยทำให้กลัวว่าจะทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย เสรีภาพโดยใช้กำลังประทุษร้าย เพื่อให้กระทำการหรือไม่กระทำการใด ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 390 และ 391 เพราะเหตุประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายบังคับให้บุคคลสูญหายโดยตรง จึงต้องฟ้องในฐานความผิดอาญาอื่น และศาลชั้นต้นได้อนุญาตให้ครอบครัวผู้เสียหายเข้าเป็นโจทก์กับอัยการได้

ต่อมาศาลอุทธรณ์พิพากษากลับคำสั่งศาลชั้นต้นที่ให้อนุญาตให้ภรรยาของนายสมชายเข้าเป็นโจทก์กับพนักงานอัยการและศาลฎีกาพิพากษายืน โดยทั้งสองศาลให้เหตุผลว่าคำร้องขอเข้าเป็นโจทก์ไม่ครบองค์ประกอบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาตรา 5 (2) กล่าวคือ ภรรยาและบุตรไม่สามารถแสดงให้เห็นได้ว่านายสมชายได้ถูกทำร้ายจนถึงแก่ความตายหรือบาดเจ็บจนไม่สามารถเข้าเป็นโจทก์ร่วมเองได้ แม้ว่าศาลแพ่งจะได้มีคำสั่งให้นายสมชายเป็นบุคคลสาบสูญแล้วก็ตาม ทั้งนี้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา 61 เมื่อบุคคลใดถูกสั่งให้เป็นคนสาบสูญ กฎหมายให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นได้ถึงแก่ความตายทางกฎหมายแล้ว และคำสั่งของศาลแพ่งที่ให้นายสมชายเป็นคนสาบสูญนั้นยังคงอยู่และไม่มี การขอเพิกถอนแต่อย่างใด ประเด็นที่ญาติของนายสมชายไม่สามารถเข้าเป็นโจทก์ร่วมได้ แสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวของกระบวนการยุติธรรมในการนำคนผิดมาลงโทษอย่างสิ้นเชิงโดยส่วนสำคัญของปัญหาคือการขาดซึ่งกฎหมายอาญาที่กำหนดว่าการบังคับให้บุคคลหายสาบสูญหรืออุ้มหายเป็นความผิดทางอาญา และการตีความกฎหมายอย่างแคบไปในทางจำกัดสิทธิของญาติในการเข้าเป็นโจทก์ร่วมของศาลทำให้สิทธิในการเข้าถึงความยุติธรรมของผู้เสียหายไม่ได้รับการยอมรับนับถือ ยิ่งไปกว่านั้น การบังคับให้บุคคลสูญหาย รวมทั้งในกรณีของนายสมชาย นีละไพจิตร เป็นการกระทำโดยเจ้าหน้าที่รัฐ หรือเป็นอาชญากรรมโดยรัฐ ความล้มเหลว ขาดความเป็นอิสระและความเป็นมืออาชีพในสืบสวนสอบสวน

โดยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จนนำมาซึ่งการนำเสนอพยานหลักฐานสำคัญที่ขาดน้ำหนักน่าเชื่อถือ ยังแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าวัฒนธรรมที่ผู้กระทำผิดที่มีอิทธิพลหรือที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐลอบยักยอกพัน ฆัด ยังเกาะกินสังคมไทยอย่างเหนียวแน่น และกระบวนการยุติธรรมล้มเหลวในการจัดการกับปัญหา ดังกล่าวอย่างสิ้นเชิง

มูลนิธิผสานวัฒนธรรม เป็นองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชนได้ดำเนินโครงการเข้าถึงความ ยุติธรรมและการคุ้มครองทางด้านสิทธิมนุษยชนยังคงได้รับข้อเท็จจริงว่าการบังคับให้บุคคลสูญหาย ยังคงเกิดขึ้นในประเทศไทยรวมทั้งการควบคุมตัวลับอย่างต่อเนื่อง และการสืบสวนสอบสวนของ หน่วยงานรัฐและองค์การอิสระกลับล้มเหลว ล่าช้า ไร้ประสิทธิภาพไม่เกิดผลในการนำคนผิดมา ลงโทษ อีกทั้งไม่สามารถแสวงหาข้อเท็จจริงให้ญาติเพื่อคลี่คลายชะตากรรมของบุคคลที่ถูกบังคับให้ หายไป เช่น เมื่อวันที่ 4 ธันวาคม 2558 เกิดเหตุการณ์นายณัฐพงศ์ ศรีคะโชติ อายุ 19 ปี ถูกอุ้ม หายไปจากบ้านพัก อ.เมือง จ.ฉะเชิงเทรา จากกรณีเหตุการณ์มีกลุ่มชายฉกรรจ์ 4 คน อ้างเป็น ตำรวจปราบปรามยาเสพติดจังหวัดฉะเชิงเทรา บุกรุกเข้ามาจับกุมนายณัฐพงศ์ ศรีคะโชติ หรืออาร์ม อายุ 19 ปีไปจากบ้านพัก อ.เมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหา และรายละเอียดกับ ทางครอบครัวก่อนที่นายณัฐพงศ์จะหายไปอย่างไร้ร่องรอยปัจจุบันเป็นระยะเวลากว่า 3 เดือนการ สืบสวนสอบสวนยังไม่สามารถคลี่คลายความจริงให้กับญาติเพื่อให้ทราบชะตากรรมของเยาวชนคนนี้

ในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2559 มีรายงานว่าชายฉกรรจ์จำนวน 3 คน จับนายฟาเดล เสาะหมานอายุ 28 ปี บังคับขึ้นรถยนต์สีดำคันหนึ่งจากบริเวณลานจอดรถของ โรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่งในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี นายฟาเดลเป็นอดีตผู้ต้องขังคดีความ มั่นคงที่ศาลจังหวัดปัตตานีได้ตัดสินใจฟ้องในคดีความมั่นคงตั้งแต่ปี 2553 ปัจจุบันเป็นระยะเวลา 2 เดือนกว่าแล้วเจ้าหน้าที่ตำรวจในพื้นที่ได้รับเรื่องร้องเรียนคนหาย แต่การสืบสวนสอบสวนยังไม่เป็น ผล ปัจจุบันยังไม่ทราบชะตากรรม หากแต่สถานการณ์การบุกอุ้มตัวนายฟาเดลที่เกิดขึ้นอย่างอุกอาจ ในเวลากลางวันในโรงเรียนที่เป็นพื้นที่สาธารณะก่อให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชนในพื้นที่ใน เรื่องความปลอดภัย

เมื่อวันที่ 17 เมษายน 2557 นายบิลลี่ พอลละจี รักจงเจริญนักกิจกรรมชาวกระเหรี่ยงได้ถูก หัวหน้าอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรีจับกุมในข้อหาขโมยน้ำผึ้งจำนวนหนึ่งซึ่งเป็นของป่า ไว้ในครอบครองมีความผิดตามพรบ.อุทยานแห่งชาติ อย่างไรก็ตามก็มีข้อเท็จจริงจากการสืบสวน สอบสวนของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่รับผิดชอบคดีว่า “ไม่มีการปล่อยตัวนายบิลลี่จริง” การสืบสวน สอบสวนยังคงจำกัดแต่เพียงการกระทำความผิดตามมาตรา 157 โดยคณะกรรมการป้องกันและ ปราบปรามการทุจริตในภาครัฐยังไม่สมสัดส่วนของข้อกล่าวหาที่ว่านายพอลละจีถูกบังคับให้สูญหาย โดยมีการจับกุมควบคุมตัวและปกปิดชะตากรรมตลอดระยะเวลาเกือบสองปีที่ผ่านมา

มูลนิธิผสานวัฒนธรรมขอเสนอให้รัฐบาลไทยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

1. ขอให้ผู้บังคับบัญชาการตำรวจแห่งชาติที่มีหน้าที่โดยตรงในการสืบสวนสอบสวน คดีอาญาทั้งปวงต้องดำเนินการให้มีตรวจสอบอย่างจริงจังและอย่างเร่งด่วนในกรณีที่มีข้อมูลเชื่อว่า มีบุคคลใดก็ตามมีเรื่องร้องเรียนว่าถูกทำให้หายตัวไปเพื่อคลี่คลายคดีร้องเรียนและสืบสวนสอบสวนจน ทราบชะตากรรม โดยไม่ต้องคำนึงว่าจะเป็นการกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐหรือบุคคลอื่น เนื่องจาก

มาตรการที่จริงจังของเจ้าหน้าที่รัฐที่รับเรื่องร้องเรียนจะเป็นมาตรการที่ป้องปรามการบังคับให้บุคคล สูญหายรายต่อไป การบังคับให้บุคคลสูญหายเป็นอาชญากรรมที่ร้ายแรงที่สุดจึงต้องมีการสืบสวน สอบสวนอย่างคดีอาญาสำคัญโดยพลัน อย่างจริงจัง อิสระ เป็นมีอาชีพ

2. ขอให้รัฐบาลและกระทรวงยุติธรรมเร่งดำเนินการจัดทำร่างพรบ.การป้องกันและปราบปรามการทรมานและการบังคับให้บุคคลสูญหายให้สอดคล้องกับหลักการสากล โดยกำหนดให้การบังคับให้บุคคลสูญหายเป็นความผิดทางอาญาและให้สัตยาบันในอนุสัญญาการคุ้มครองบุคคลไม่ให้มีการบังคับสูญหายขององค์การสหประชาชาติโดยไม่ชักช้า เพื่อสร้างมาตรฐานทางกฎหมายอาญาในประเทศโดยเร็วตามที่ได้ให้คำมั่นไว้กับประชาคมระหว่างประเทศและในระหว่างการประชุมรายงานสิทธิมนุษยชนต่อองค์กรสหประชาชาติ

3. ขอให้ยกเลิก ระเบียบ กฎ ที่เอื้อให้มีการควบคุมตัวลับ การควบคุมตัวโดยไม่เปิดเผย สถานที่ควบคุมตัวหรือโดยไม่มีการนำตัวไปศาล เช่น การควบคุมตัวตามคำสั่ง คสช. 3/ 2558 และการควบคุมตัวตามกฎหมายการศึกษาจำนวน 7 วัน การควบคุมตัวตามพรก.ฉุกเฉิน 30 วัน การควบคุมตัวตามพรบ.ปราบปรามยาเสพติดจำนวน 3 วัน เป็นต้น และเมื่อปรากฏว่ามีข้อเท็จจริงที่เชื่อได้ว่า การบังคับบุคคลให้สูญหาย ได้แก่ การจับ ควบคุมตัว ลักพาตัว หรือวิธีการอื่นใดในการทำให้บุคคลสูญเสียชีวิต เสรีภาพ กระทบโดยตัวแทนของรัฐ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลโดยการอนุญาต การสนับสนุน หรือ การรู้เห็นเป็นใจจากรัฐ และรัฐปฏิเสธการกระทำนั้น หรือโดยปกปิดชะตากรรม หรือ สถานที่อยู่ของบุคคลนั้น ทำให้บุคคลนั้นต้องตกอยู่ภายนอกความคุ้มครองของกฎหมาย ขอให้มีการดำเนินการทั้งทางอาญาและทางวินัยต่อเจ้าหน้าที่ที่กระทำด้วยอย่างเป็นธรรม

อนึ่งการบังคับให้บุคคลสูญหายหรือการอุ้มหายเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงตามพันธกรณีภายใต้สนธิสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการคุ้มครองมิให้บุคคลถูกบังคับให้สูญหาย โดยรัฐจะต้องไม่ยินยอมให้เกิดขึ้นได้อีกต่อไป ไม่ว่าจะสถานการณ์ เหตุผล หรือต่อบุคคลใดๆ ทั้งสิ้น

ติดต่อข้อมูลเพิ่มเติม พรเพ็ญ คงขจรเกียรติ Tel. 02-6934939